

Яка я яда, така я й хада.

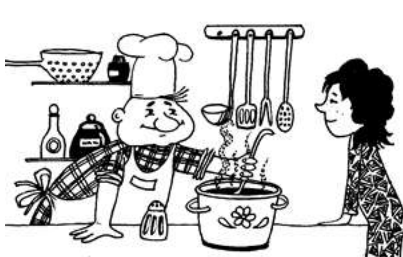
Тэма: Харчаваньне, ежа, пітво, стравы, посуд

Я згалада/лы, мне хочацца е/сьці.
 У мяне/воўчы апэтыт.
 Я галодны, калі ня зьём першай стра/вы.
 На вячэ/ру ма ем адны аладкі.
 Я хачу/кавы.
 За/раз буду піць ка/ву.
 Жураві навым морсам добра праганя/ць смагу.
 П'ю, паку/ль не праганю/смагу.
 У сьвя/та за абедным сталом зьбіра/ецца ўся на/ша сям'я.

Я проголодался, мне хочется есть.
 У меня волчий аппетит.
 Я голоден, если не поем первого.
 На ужин у нас только оладьи.
 Я хочу кофе.
 Сейчас буду пить кофе.
 Клюквенным морсом хорошо утоляют жажду.
 Пью, пока не утолю жажду.
 В праздник за обеденным столом собирается вся наша семья.

Готовим (варим, печём) и пробуем

Гатуем (варым, пячэм) і каштуем

Сюды/дадамо яшчэ/каляндру, перац, часнык ды кетчуп.

Колькі солі? Соль і сьмятану можна дадаваць на ўласны густ, колькі хочаш.

Што яшчэ/трэба да халадніку/для больш шляхэтнага смаку?
 Пакладзіце дробна пакрышаную халодную запечаную цяляціну.

Нам патрэбныя розныя гатункі мяса: ялавічына — на рамштэкс, бараніна — на шашлык, свініна — на галубцы і катлеты, мяса дзіка — на смажаніну, індычына — на адбіўныя, гусь — на тушаніну. Яшчэ нам патрэбны тлушч для смажаніны. Той, што ў слоіку, ужо зьялчэў.

Зь першых страваў найпрасцейшая — вясковы булён. Гатуецца ён гэтакім чынам. Абабраць і пакрышыць бульбу, зьдзе рці моркву на буйной тарцы, разам паварыць у вадзе, пакуль ня ста нуцца мяккія. Пакроіць са ла, падсма жыць яго з крышанай цыбуляй, дадаць лыжку мукі і падкалаціць гэтым соўсам булён.

Мы робім вясельны каравай. Ён будзе вялікі, прыгожы, выштукаваны, з кветкамі ды рознымі выявамі.

Калдуны мусяць быць усьмяглыя ў масьле ці алеі.

Для бліноў замест кіслага малака ўжываю маслянку.

У цеьсе для пірага досыць соладзі, але патрэбныя яшчэ й разы нкі.

Вы ж ведаеце: адзі н зьясі хоць вала — адна хвала, а як ста неш зь людзьмі еьці — будзеш пры чэьці.

Вось рэліквія, якая засталася мне ў спадчыну. Вылучна ў гэтай бочцы я раблю мядовы квас. Калі нада рыцца вы падак, я абавязкова пачастую вас.

Гэтым разам, каб прыгатаваць сьвяточны абед, нам спатрэбяцца:

слоік сочыва (канфітуру)
кіляграм тварагу
тры шклянкі алею

банка варенья (конфитюра)
кілограмм творага
тры стакана растительного масла

паўлі тра сырадою
 шклянка цукру
 кубачак паранага малака
 скібка батона
 лустачка хлеба
 папачак печыва
 крыху геркулеса
 тры палыцы солі
 столькі ж соды
 ложка воцату
 каліва цукру
 кумпяк
 тлусты індюк
 гародніна
 зеляніна
 садавіна

пол-літра парнага молака
 стакан сахара
 чашечка кіпячага молака
 ломтик батона
 ломтик хлеба
 пачка печыва
 немяго геркулеса
 щепотка солі
 столькі ж соды
 ложка укуса
 немяго сахару
 окорок
 жирны індюк
 овоцы
 зелень
 фрукты

Практыкуйцеся

1. Назавіце некалькі страваў, якія маюць гэты смак.

прыкры

востры

салёны

смачны

2. Прачытайце і адкажыце на пытанні.

Час ад часу* мне даводзіцца быць за кухара. Дык я ўжо ведаю, што «кухар павінны быць ахайны, з чупрынай альбо галавой вычасанай, з паголеным тварам, памытымі рукамі, абстрыжанымі пазногцямі, абвязааны белым фартухом, цвярозы, несварлівы, пакорлівы, спрытны, добра адчуваць смак... добра ведаць патрабаваўні да страваў, і не рад усім — быць паслужлівым».

* Время от времени.

Пытанні:

Ці даводзіцца вам іншы раз быць за кухара?
 Ці даспадобы вам гэты занятак? Чаму?

Якія стравы найбольш шануюцца ў вашай сям'і?
 Ці заўсёды ў вас ёсць на абед першая страва? А другая?
 Колькі солі вы звычайна бераце для салаці?
 Калі вы гатуеце ежу, прадукты вы кладзяце на вока ці важыце?
 Які ў вас бязьме́н?
 Ці часта вы п'яце сырадой?
 Ці каштавалі вы калі-небудзь страву з індыка? Яку ю яна мае на зву? Ці спадабалася вам?
 Ці вы п'яце гарбатку альбо кава бяз цукру?
 Колькі цукру вы кладзяце ў гарбатку? Ці не замнога гэта?
 Ці ў вашым хатнім наборы прадуктаў ёсць геркулес?
 Для прыгатавання якіх страваў вам патрэбен воцат?
 Ці часта вы ласуецца кумпяком?
 Які тварог вам больш падабаецца — тлусты ці не?
 Ці п'яце вы паранае малако?
 На якія лусты вы кроіце хлеб?
 Колькі пачкаў печыва вы бераце?
 Колькі слоікаў канфітуры вы рыхтуеце на зіму?

3. Якія стравы вы ўключыце ў сваё мэню? Скажыце, што вы будзеце есці на сьняданак, на палудзень, на вячэру. Чым будзеце частаваць гасьцей?

Грэцкая каша; перакладанец (здесь: бутерброд) з вясковай кілбасой, з агурком ці памідорам; паштэт з кураняг; салаці з крапівы; капуста (здесь: шчы); забелены панцак (молочный перловый суп); клёцкі; макарона; смажні; бабка; вантрабянка; смажаная бульба; вэндліна; гарбата; драпікі.

4. Прачытайце. Скажыце, якая ваша любімая страва і з якіх прадуктаў яна гатуецца.

Каб згатаваць беларускі боршч, патрэбна шмат розных складнікаў. Вы пытаецеся, што менавіта?

Інгрыдыенты гэтка: ялавічына, фасоля, морква, пятрушка, яблыкі, буракі, бульба, памідоры, цукар, воцат, сьмятана, пампушкі. А ці вы елі боршч з пампушкамі? Гэта сапраўды смак!

Да баршчу ідуць розныя дадаткі. Прыкладам, да буракоў* нарта ўходзяць** клёцкі з ялавічыны.

* Здесь: борщ.

** Подходят.

5. Прачытайце і перакажыце тэкст.

Якраз у пару я прыйшоў дамоў. Жонка завіхаецца на кухні дый кажа мне:

- Грэба, каб ты памог мне хоць што-кольвек.
- Добра, мне незабава. Дзе будзем вячэраць?
- У гасьцеўні.
- Ці нехта мае быць у нас?
- Так. Максім тэлефанаваў, ён за раз прыйдзе.
- Максім? Выдатна! Даўно яго ня бачыў. А чым зьбіраеся частаваць госьця?
- Ну, я ж ведаю ягоны густ!
- Пэўна, згатавала мачанку з рэбрачкамі?
- Не распывтай, а лепш памагай хутчэй.
- Што загадаеш, шаноўная гаспадыня?
- Засыялі стол кужэльным абрусам.
- Гэтым?
- Не, зь зялёнымі шлякамі.
- Зроблена! Што яшчэ?
- Прырыхтуй глыбокую талерку, сподкі, відэльцы, шклянкі, гарбатныя лыжачкі, цукерніцу.

- За раз, за раз усё зраблю. А дзе ж той прыгожы і мбрычак?...
Ай, які ж я нягёглы!
— Такой бяды! Зьбяры шкло. Скрынка для сьмецьця вунь у кутку. Чуеш? Званок у дзьве́ры. Гэ та Максі́м. Я пайду адчыняць, а ты хуценька прыбяры.
— Добры ве́чар!
— Ве́чар добры! Праходзь, Максі́ме. За раз будзем вячэраць.

6. Прачытайце. Адкажыце на пытанні ў канцы практыкаваньня.

Шмат хто любіць шашлыкi. Але, паве́рце мне, ёсьць нешта смачне́йшае: паляндві́ца, запэ́чаная ў папе́ры. Паслу́хайце, як гэ та я раблю.

Кава́лак паляндві́цы нашпіго́ваю салані́най, абкладаю́ цыбу́ляй, пакроенай скры́лікамі. Пасыпа́ю духмя́ным пе́рцам. Загортаю́ ў папе́ру, добра нама́заную ма́слам, абвя́зваю шпага́там і пяку́ на ражне́, паліва́ючы на папе́ру але́й. Пад ражон ста́ўлю патэ́льню, куды́ будзе сы́яка́ць тлушч. Гэ́тае мя́са найле́пш падава́ць з ражна́, таму́ трэ́ба так разлічы́ць час, каб, сьпёкшы паляндві́цу, адра́зу ж пада́ць на стол, лепш за ўсе́ — з сма́жанай альбо ту́шанай у ма́сьле бу́льбай.

Пытанні:

- Ці ёсьць стра́ва, смачне́йшая за шашлы́к?
Што трэ́ба да кава́лка паляндві́цы?
Як пакроена цыбу́ля?
У што загортаецца паляндві́ца?
Чым трэ́ба абвяза́ць папе́ру?
Паляндві́ца пячэ́цца на патэ́льні?
Куды́ сы́яка́е тлушч?
З чым падаю́ць гэ́тую стра́ву?

Ясь распавядае

На сьвя́та ўсе́й сям'е́й пайшлі́ ў рэста́ра́цыю. Наконт вы́бару не было сумне́ву — толькі «Мядзьве́дзь». Мы прыйшлі́ якра́з на палу́дзень.

- Добры дзень!
— Дзень добры!
— Ці ёсьць які́ вольны стол?
— Хочаце зарэ́звава́ць?
— Ды не, мы прыйшлі́ папалу́днаваць.
— Вунь там, ля вакна́ вольны сто́лік. Калі́ ла́ска, праходзьце.
— Дзя́куй.
— Прашу́ вас. Вось сы́піс стра́ў.

Рэста́ра́цыя «Мядзьве́дзь»

СТРА́ЎНЫ ЛІСТОК (МЭ́НЮ)

Халодныя закусі

Сала́та зь селядцом
Сала́та «Ме́нская»
Руля́да зь сьві́ніны

Супы

Полі́ўка
Суп бульбяны́
Белару́скі боршч

Мясныя стравы

Катле́ты «Бела́вэскія»
Па́нская гусь зь я́блыкамі
Адва́раная інды́чка
Цецяру́к па-белару́ску
Дзік па-ві́ленску
«Вожыкі»

Рыбныя стравы

Надзява́ны шчу́паўк
Ры́ба, тушаная з бульба́й (у гаршчо́чку)

Стравы на заказ

Дра́нікі з брусьні́цамі
Яе́чня зь вяндлі́най
Вірла́тая яе́чня

Гарні́р

Бульба тоў́чаная
Бульба сма́жаная
Бульба з сква́ркамі і цыбу́ляй

Мучныя вырабы

Налі́сьнікі
Белару́скае пе́чыва

Алькагольныя напоі

Кактэ́йль «Весьлу́ха»
Пі́ва «Стара́віленскае»
Шампа́нскае
Канья́к
Віно

Напоі

Мяду́ха
Гарба́та
Ка́ва
Кака́ва
Жураві́навы сок
Суні́чны сок

Марозіва

«Госьці́ца»
«Мядзье́дзь»

СМА́ЧНА Е́СЬЦІ! СЫЦЬ БОЖА!

— Што замовіце?

— А што вы нам пара́дзіце?

— Ра́ю вам узя́ць што-не́будзь зь дзічы́ны. У нас сёньня — цецяру́к і сма́чная гусь зь я́блыкамі. Можна пачастава́цца мя́сам дзіка́.

— Вялі́кі дзя́куй! Не.

— Ну, тады́ — «вожыкі». Гэ́та белару́скія зра́зы.

— Добра! Бярэ́м тройчы «вожыкаў», сала́ту зь селядцом ды белару́скі боршч.

— Які́ гарні́р жада́еце да «вожыкаў»?

— Ма́быць... бульбу́ з сква́ркамі й цыбу́ляй?

— Так, так, гэ́та сма́чна. Што возьме́це піць? Пі́ва? Віна́? Гарэ́лкі?

— Калі́ ла́ска, філіжа́нку... дзьве добрага чырвонага віна́. А для малога — шкля́нку жураві́навага соку і марозі́ва «Мядзье́дзь».

— Што бо́лей?

— Дзя́куй, досыць гэ́тага.

— Добра. Усе́ за́раз будзе.

Папалу́днавалі мы ў́смак. Пара́ зьбіра́цца дамоў.

— Па́не, будзьце ласка́вы, раху́нак!

— Так, за́раз... Калі́ ла́ска, вось ваш раху́нак. Ці спадаба́лася вам у нас?

— Ве́льмі! Пад’е́лі ў́смак.

— От і добра. Я ра́ды, прыходзьце яшчэ́.

Практыкуйцеся

7. Перакладзіце пытаньні ў беларускую мову й адкажыце на іх.

- Приличный ли этот ресторан?
Как называется ресторан?
Сколько человек пришло в ресторан?
Они пришли обедать?
Где был свободный столик?
Что они заказали?
Какие блюда предложил официант?
Он им посоветовал взять дичь?
Взяли ли они гуся в яблоках?
Заказали ли они мясо дикого кабана?
Взяли ли они водку?
Они остались довольны?
Их счёт был большой?
Какие блюда в меню вас заинтересовали?
Какие белорусские блюда нравятся вам?
Кроме блюд, названных в тексте, какие ещё белорусские блюда вы знаете?
Какой белорусский эквивалент слову «меню» вы знаете?
Как вы пожелаете приятного аппетита?

Кароткія размовы (чытайце ўголос)

— Вы палу/днуеце ра/зам ці паасобку?
— Як калі.

— Вы едаеце разам ці па адрэдкасьці?
— Як калі.

— Але й добрая ж санаторыя! Буды/нак прыгожы, лес, возера пад бокам. А як харчаваньне?
— Ужо кормяць дык кормяць!
— Колькі разоў вы ясьце?
— Чатыры.
— А калі вы сьнедаеце?
— Спачатку робім гімнастыку, бярэ/м душ і не/дзе каля васьмай гадзіны сьнедаем.
— Палу/днуеце, му/сіць, а другой?
— Так.
— А калі ў вас падвячорак?
— Падвячорак ў нас — у пяць гадзінаў дня, а вячэраем а сьмай.

— Ну, і добры ж санаторый! Збудова прыгожая, лес, возера пад бокам. А як харчаваньне?
— Уж кормяць, так кормяць!
— Сколькі разоў вы едаеце?
— Чатыры.
— А калі вы заўтракаеце?
— Спачатку робім зарядку, прымаем душ і не/дзе каля васьмі разоў заўтракаем.
— Едаеце, нават, у два?
— Так.
— А калі у вас паўдзень?
— Паўдзень у нас — у пяць разоў дня, а ужынаем у сям'ю.

— Давай паглядзі́м, што нам прапану́юць у страўным лістку.
— Я б хаце́ў узяць што-кольвек зь белару́скіх страваў.
— Выбірай: супы, ры́бныя, мясны́я стравы.
— А што там ёсьцека зь дзічы́ны?
— Ці каштава́ў ты ка́чку ў руды́м соўсе?
— Не.
— Тады́ бярэ́м. Гэ́та сма́чна, будзь пэ́ўны.

— Давай посмотрим, что нам предлагают в меню.
— Я бы хотел взять что-нибудь из белорусских блюд.
— Выбирай: супы, рыбные, мясные блюда.
— А что там есть из дичи?
— Ты пробовал утку в коричневом соусе?
— Нет.
— Тогда берём. Это вкусно, будь уверен.

— У гэ́тай рэстарáцыі я пёршы раз.
— Во калі́! Я хаджу́ толькі сюды́. Ба́чыш, як тут уту́льна, яка́я абслуга. А вось яка́з і наш надзява́ны шчу́пак.
— Ды як прыгожа́ аздоблены! На́ват ня ве́даю, як падступі́цца...
— Ты не бянтэ́жся, а еж лепей. Адчу́й, які́ шляхе́тны смак у гэ́тае стра́вы!

— В этом ресторане я впервые.
— Что ты! Я хожу только сюда. Видишь, как здесь уютно, какое обслуживание. А вот как раз и наша фаршированная щука.
— Да как красиво разукрашена! Не знаю даже, как подступиться...
— Ты не теряйся, а ешь лучше. Ощути, какой благородный вкус у этого блюда!

— Ці няма́ памы́лкі ў раху́нку?
— Не, гэ́та сур'ёзная рэстарáцыя. Тут заўжды́ ўсе́ дакла́дна.
— І ўсе́-ткі дава́й паклі́чам афі́цыя́нта. Няха́й ён патлума́чыць.

— Нет ли ошибки в счёте?
— Нет, это серьёзный ресторан. Здесь всегда всё точно.
— И всё-таки давай позвоём официанта. Пусть он объяснит.

— Віта́лік, дзіця́тка, згубі́лася мая́ бранзалéтка. Така́я бліску́чанькая, зь зялё́нымі па́церкамі ды таню́сенькім ланцужком. Можа ты яе́ ба́чыў?
— Ба́чыў.
— Ба́чыў?! Дзе? Калі́?
— Дакла́дна ня ве́даю, калі́... але́ добра па́мятаю, што тады́ мы на́дта сма́чна е́лі.

— Виталик, деточка, потерялся мой браслетик. Такой блестящий, с зелёными бусинками и тоненькой цепочкой. Может, ты его видел?
— Видел.
— Видел?! Где? Когда?
— Точно не помню, когда... но хорошо помню, что тогда мы очень вкусно ели.

— Я вяча́раю не пазьне́й як а сёмай. А ты?
— Быва́е, калі́ й пазьне́й.

— Я ужинаю не позже семи. А ты?
— Бывает, что и позже.

— Пёршы раз п'ю гэ́ткую сма́чную гарба́ту.
— Табе́ спадаба́лася? Гэ́тая гарба́та зь язьмі́ нам.

— Первый раз пью такой вкусный чай.
— Тебе понравилось? Это жасминовый чай.

— Ма́ма, я несумы́сьля разьбі́ў шкля́нку.
— Які́ ж ты няге́плы! Калі́ ня можаш даста́ць сам, папрасі́ дарослых!
— Ага́! Вунь Ві́ця — дарослы, а сподак разьбі́ў!
— З гэ́ткімі спры́тнымі ху́тка зусі́м бяз посуду застане́мся.

— Мама, я нечаянно разбил стакан.
— Какой же ты неповоротливый! Если не можешь достать сам, попроси взрослых!
— Ага! Вон Витя — взрослый, а блюдце разбил!
— С такими ловкими скоро совсем без посуды останемся.

Майстры слова гавораць

Бульба

Так ісьці на за/хад, гэ/так пе/рці
За эпоху можна толькі раз.
Е/сьці захаце/лася да сьме/рці,
Ну, а повар з ку/хняю загра/з.

Падцягну/лі рамяні з тугою,
Ле/глі адпачы/ць пад сі/няй хвойй,
На сухой абочыне шашы/.
Рай — для ног, цыга/рка — для душы/...

Спрэ/чка пачала/ся нечака/на:
Што смачне/й з усі/х вядомых страў?
«Хаш і лобі! — пе/ршым кры/кнуў Ва/но, —
Я б сем мі/сак за/раз увабра/ў».

«Плоў, — сказа/ў Ахме/т. — Калі/сьці дома...»
І пацмокаў сма/чна языком.
А Гурге/н ускочыў: «Вы знаёмы
Зь ерэва/нскім сочным шашлыком?»

Я тут узгарэ/ўся не на жа/рты:
«Ва/шых страў я га/ніць не хачу:
І яны/ што-кольвек, пэ/ўна, ва/рты,
Як хвалі/лі зна/ўцы іх, я чуў.

Сорам пра найле/пшае ня ве/даць, —
Ры/нуўся я ў на/ступ на байцоў, —
Калі/ сма/чна хочаце пасьне/даць,
Закажы/це бульбу зь селядцом.

Пе/чаная бульба — гэ/та ка/зка,
Паскрабе/ш нажом — і калі/ ла/ска.
Жоўтая скары/нка як пірог,
Будзеш уплята/ць яе за трох.

Тра/піш да кабе/ціны рахма/най —
Паспыта/еш, друг мой дарагі/
Дра/нікі са сьве/жаю сьмята/най,
Ба/бку, клёцкі, на/ват пірагі/.

З на/шай бульбы ты/сячу, ня ме/ней,
Сма/жаць і гату/юць розных страў...»
Я ўсхапі/ўся зь ме/сца і з натхне/ньнем
Пе/сьню ім пра бульбу прасьпява/ў.

Ба/чу: праняла/ мая/ прамова,
За/раз кры/кнуць: «Дзе яна/? Гарні/!»
... Добра, што пад'е/хаў ротны повар
На руды/м запа/раным кані/.

Пі/мен Па/нчанка